

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

කුරුණෑගල ප්ලාන්ටේෂන්ස් ලිමිටඩ් (“සමාගම”) හි 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙළ කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ඵානගතයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් ,වේතනාත්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ආදායම් බදු සම්බන්ධයෙන් වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 12 ආදායම් බදු 61A ඡේදය ප්‍රකාරව ලාභයට හෝ අලාභයට පරිබාහිරව හඳුනාගන්නා අයිතමයන්ට අදාළ විලම්භිත බදු , ලාභය/ අලාභයට පරිබාහිරව හඳුනා ගත යුතු වුවත් එසේ සිදුකර නොතිබූ අතර , ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 12 ආදායම් බදු 62 (a) ඡේදය අනුව දේපළ ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් සිදුවන ධාරණ අගයන්ගේ වෙනස්වීම් මත ඇතිවන විලම්භිත බදු අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම් යටතේ හඳුනාගත යුතු නමුත්, සමාගම සමාලෝචිත වර්ෂයේ සිදුකළ මෝටර් රථ ප්‍රත්‍යාගණනය මත ඇතිවන සමස්ත බලපෑම වන රු.16,767,677ක වටිනාකම විලම්භිත බදු වගකීම්, විලම්භිත බදු වියදම් සහ අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම් යටතේ හඳුනා ගැනීමකින් තොරව, රු.1,179,555 ක් විලම්භිත බදු වත්කමක් ලෙස හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් විස්තීර්ණ ආදායම් රු.16,223,140 කින් හා වසරේ ලාභය වසරේ ලාභය රු. 1,724,092 කින් වැඩි වී විලම්භිත බදු වගකීම රු.17,947,232 අඩු වී තිබුණි. තවද මෙම බලපෑම ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට ගැලපීම සිදු කළ යුතු වුවත් සමාගම විසින් එසේ සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>2021 ගිණුම් වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ</p>	<p>විලම්භිත බදු අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම් යටතේ හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය</p>

(ආ) පොත් අගය රු.11,923,616 ක් වූ මෝටර් වාහන 160 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.127,803,190 ක අගයකට ප්‍රත්‍යාගණනය කර තිබුණද, දේපළ පිරිසත හා උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 හි 73 (e) ඡේදය අනුව එම ප්‍රත්‍යාගණිත වටිනාකම සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ දේපළ පිරිසත හා උපකරණ ශේෂය තුළ වෙන් කර අනාවරණය කර නොතිබුණු අතර, ප්‍රමිතියේ 77 ඡේදය අනුව ප්‍රත්‍යාගණනය සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ යුතු හෙළිදරව් කිරීමේදී මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සිදු කර නොතිබුණි.

ඉහත ප්‍රත්‍යාගණනය අනෙකුත් ප්‍රත්‍යාගණිත විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ හා ස්කන්ධය වෙනස්වීම් ප්‍රකාශය තුළ දක්වා ඇතත් දේපළ පිරිසත උපකරණ සටහන මගින් අනාවරණය වී නොමැත. මෙම සටහන 2021 ගිණුම් වර්ෂයේදී නිවැරදිව ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ.

(ඇ) දේපළ පිරිසත හා උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 හි ඡේද අංක 51 හා 61 ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම්වල ඵලදායී ජීවකාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කර ඇති පිරිවැය රු.3,113,150 ක් වටිනා පරිගණක, රු. 8,591,207 ක් වූ උපකරණ සහ රු.2,351,155 ක් වූ ගෘහභාණ්ඩ යන වත්කම් සමාගම විසින් තවදුරටත් භාවිතා කළද, එම ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ජංගම නොවන වත්කම්වල ඵලදායී ජීවකාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කලයුතු වුවත් සමාගම ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස මෙය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රායෝගික අපහසුතා ඇත. කෙසේ වුවද මෙම ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අදාළව සමාගම ක්‍රියාකරන තුරු සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කර අවසන් එහෙත් භාවිතා කරනු ලබන වත්කම් සටහනක් මගින් ඉදිරිපත් කිරීමට ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේදී සිදු කරන බව දන්වා සිටිමි.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) කුරුණෑගල වැව්ලි සමාගමට වගා කටයුතු සඳහා බදු දී තිබුණු ඉඩම් වලින් රජයේ විවිධ අරමුණු සඳහා නිදහස් කරන ලද හෙක්ටයාර් 1,751 ක ඉඩම්වලට අදාළව මහා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු කල්බදු කුලිය 2009 වර්ෂයේ සිට නතර කිරීමට සමාගම ගෙන තිබුණු තීරණයට, වැව්ලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ හෝ භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලැබී නොතිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා ගෙවා නොමැති කල්බදු කුලිය වන රු.මිලියන 221 ක මුදල සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන මඟින් අනාවරණය කර නොතිබුණි.</p>	<p>භාණ්ඩාගාරයේ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ මැදිහත්වීමෙන් යුක්තව මෙම ගැටළුව විසඳා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කර ගැනීම සඳහා වැව්ලි කළමනාකරණ හා අධීක්ෂණ අංශය විසින් ඉල්ලීමක් කර ඇත.</p>	<p>ඉඩම් ප්‍රමාණයට අදාළව ගෙවා නොමැති කල්බදු කුලී මුදල, මූල්‍ය ප්‍රකාශන මඟින් අනාවරණය කළ යුතුය.</p>

- (ආ) 1992 වර්ෂයේ ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් සමාගමට ලබා දුන් ඉඩම්වලින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට රු.මිලියන 67 ක් වටිනා ඉඩම් හෙක්ටයාර් 1751 ක් රජයේ සහ විවිධ පොදු අවශ්‍යතා සඳහා නිදහස්කර තිබුණද , එම නිදහස් කළ ඉඩම් පිළිබඳව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කර නොතිබුණි.
- (ඇ) ණයගැතියන් සඳහා බොල් ණය හා අඩමාණ ණය වෙන් කිරීම් වෙනුවෙන් සමාගම අනුගමනය කරනු ලබන ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ අනාවරණය කර නොතිබුණි.
- (ඈ) ව්‍යාපාරික ලාභය මත බදු වගකීම රු.7,616,547 ක් හා ආයෝජන ආදායම මත බදු වගකීම රු.14,308,673 ක් වශයෙන් එකතුව රු.21,925,220 ක වගකීමක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නොදැක්වීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ බදුවලට පසු ලාභය රු. 21,925,220 කින් අධිගණනය වී තිබුණු අතර, එම ප්‍රමාණයෙන් ජංගම වගකීම් උනා ගණනය වී තිබුණි.
- (ඉ) සමාගමේ බදු සඳහා වූ සංශෝධිත ලාභය වූ රු.54,403,910 ක වටිනාකමින් සියයට 14 ක් එනම් රු.17,616,548 ක් විලම්භිත බදු වගකීමක් ලෙස හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් එම වටිනාකමින් සමාගමේ විලම්භිත බදු වගකීම් වැඩියෙන් සහ වසරේ ලාභය අඩුවෙන් පෙන්වුම් කර තිබුණු අතර, සමාගමේ පෙර වර්ෂවලින් ඉදිරියට ගෙන ආ බදු අලාභ වූ රු.89,503,736 ක් මෙම විලම්භිත බදු වගකීම ගණනයේදී විලම්භිත බදු

මෙම සටහන 2021 ගිණුම් වර්ෂයේදී ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක SLFRS 9 යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තීන් ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂ වලදී මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් අනාවරණය කිරීමට කටයුතු කරනු ලබනු ඇත.

ඔබ විසින් සඳහන් කර ඇති ලාභය මත වන බදු වගකීම ලෙස දක්වා ඇති රු.7,616,547 ක් වන ආයෝජන ආදායම මත බදු වගකීම වන රු.14,308,673 ක් වශයෙන් රු.21,925,220 ක වගකීම සමාගම විසින් බදු වගකීමක් ලෙස හඳුනාගැනීමට අවශ්‍ය නොවේ. කෘෂිකාර්මික සමාගම් සඳහා ලබාදුන් බදු සහනයන් යටතේ මෙම වගකීමෙන් නිදහස් වන අතර මෙම මුදල සමාගමේ ජංගම වගකීමක් ලෙස හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය නොවේ.

2021 ගිණුම් වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ.

නිදහස් කළ ඉඩම් පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණ කිරීම් කළ යුතුය.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ අදාළ අනාවරණය කිරීම් සිදු කළ යුතුය.

2020 පෙබරවාරි 18 දින දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කළ PN/TI/2020-03(Amended) දැන්වීමේ 04 ඡේදය අනුව සමාගමේ ව්‍යාපාරික ආදායම ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් සේ සලකා සමාගම කටයුතු කර තිබුණත් උක්ත දැන්වීම පාර්ලිමේන්තුව මගින් නීතියක් ලෙස සම්මත කොට නොතිබීම හේතුවෙන් සමාගම 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත අනුව 2020/21 මූල්‍ය වර්ෂයේදී ආදායම් බදු සඳහා වෙන් කිරීම් සිදු කළ යුතුය.

සමාගමේ පෙර වර්ෂවලින් ඉදිරියට ගෙන ආ බදු අලාභයන් සියයට 14 ක් විලම්භිත බදු වත්කමක් ලෙස, විලම්භිත බදු ගණනය කිරීමේදී යොදාගැනීමට කටයුතු කළ යුතුයි.

වත්කමක් ලෙස යොදා නොගැනීම හේතුවෙන් රු. 12,530,523 කින් විලම්භිත බදු වගකීම වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

1.5.3 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොමැති වීම

විෂය	මුදල	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
දේපළ පිරිසක උපකරණ	රු.මිලියන 139	මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ දේපළ පිරිසක උපකරණ යටතේ දැක්වෙන රු.මිලියන 139 ක කල් බදු ඉඩම්වලට අදාළ පිඹුරුපත් සමාගම සතුව නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් සමාගමට ඇති නෛතික අයිතිය සහ නිරවුල්තාවය තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි විය.	මේ වන විට සමාගම සතු බදු මි 87 න් 78 ක මැණිම් කටයුතු වැවිලි කළමනාකරණ හා අධීක්ෂණ අංශය විසින් සිදුකර ඇතත් ඒවායේ පිඹුරුපත්වලින් කොටසක් අප වෙත ලැබී ඇත. තවද, තවත් පිඹුරුපත් ප්‍රමාණයක් වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයට මිනිත්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවට ලබා දී ඇති අතර එම පිඹුරු පත් අප විසින් 2019.12.02 දිනැති ලිපිය ඉල්ලුම් කර ඇත. කෙසේ වෙතත් ඉඩම්වල වටිනාකම තක්සේරු කිරීම සඳහා යොදාගෙන ඇති ලියවිල්ල අනුව මෙම ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 6722 කි. මෙම ඉඩම් මැන පිඹුරුපත් සෑදීම කරගෙන යනු ලබයි.	කල් බදු ඉඩම්වලට අදාළ පිඹුරුපත් සකස්කර ගත යුතුය.

1.6 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 4 වන උපලේඛන 1 (1) අනුව ගොඩනැගිලි සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනාව වසර 20 ක් ලෙස ගණනය කළ යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගම විසින් මිලදී ගත් රු.33,385,858 ක ගොඩනැගිලි සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනාව ගණනය කිරීමේ දෝෂයක් හේතුවෙන් එය එක් වසරක් ලෙස සැලකීම නිසා රු.4,440,319 කින් විලම්භිත බදු වගකීම වැඩි වී තිබූ අතර බදුවලට පසු ලාභය ද එම වටිනාකමින් අඩු වී තිබුණි.	2021 ගිණුම් වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු සිදු කරනු ලැබේ.	පනත අනුව ප්‍රාග්ධන දීමනා ගණනය කළ යුතුය.

1.7 නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1994 ජූනි 14 දිනැති අංක 95 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 02 ඡේදය	වක්‍රලේඛයේ විධිවිධානයක් නොතිබියදී විසින් සමාගමේ මට්ටමේ කළමනාකරුවන් 09 දෙනෙකු සඳහා එක් අයෙකුට මසකට රු.10,000 ආශ්‍රිතව එකතුව රු.෯ලියන 1.08 ක ගැලපුම් දීමනාව යනුවෙන් දීමනාවක් සහ විධායක මට්ටමේ නිලධාරීන් වෙත සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වෛද්‍යාධාර දීමනා ලෙස රු.1,418,894 ක් ගෙවා තිබුණි.	ගැලපුම් දීමනාව සී/ස කුරුණෑගල විවිලි සමාගමේ ඡේෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයට හා වතු අධිකාරීවරුන් සඳහා බඳවා ගැනීම ආරම්භයේදී සිදුකොට ඇත්තේ HM වැටුප් කාණ්ඩයට වන අතර 2010 වර්ෂයේ බඳවා ගැනීමේ පටිපාටි අනුමත කිරීමේදී අදාළ කළමනාකරණ ශ්‍රේණිය MM ලෙස ශ්‍රේණිගත කිරීම හේතුවෙන් සම තනතුරු දරණ එකම වගකීම් ප්‍රමාණයක් ඉටුකරණ කළමනාකරණ ශ්‍රේණිය සඳහා වැටුප් කාණ්ඩ 2 ක් නිර්මාණය විය. එම වැටුප් විෂමතාවය අවම කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයක් මත (2011-08-26 දින පැවති 264 වැනි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය) MM වැටුප් තලය සඳහා රු. 10,000/- දීමනාවක් ලබාදී ඇත. වෛද්‍යාධාර දීමනා ඔබගේ විගණන විමසුමේ වෛද්‍යාධාර දීමනාව විධායක නිලධාරීන්ට පමණක් ලබාදෙන බව පෙන්වා ඇතත් සමාගමේ සියළු මාසික වැටුප් ලබන සේවකයන් සඳහා (වතු කාර්ය මණ්ඩලයද ඇතුළුව) සමාගම ආරම්භයේ පටන්ම මෙම වෛද්‍යාධාර දීමනාව ලබාදී ඇත.	මෙම ගෙවීම් අනුවන දීමනා සේ සලකා ක්‍රියාකළ යුතුය.
(ආ) 2009 මැයි 29 දිනැති අංක 39 දරන කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තු වක්‍රලේඛයේ 01 ඡේදය	කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ හෝ මහාභාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතියකින් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද සමාගමේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ සහ මාණ්ඩලික නිලධාරීන් 09 දෙනෙකු සඳහා වතු කම්කරුවන් සේවයේ යොදවා ගැනීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු රු.෯ලියන 5.4 ක සේවක වැටුප්, එසේ කම්කරුවන් සේවයේ යොදවා නොගෙන මුදල්	මෙම විගණන විමසුමකුල HM, MM හා JM වැටුප් කාණ්ඩවල නිලධාරීන් 9 දෙනෙකුගේ මුදල් බවට පත්කල හැකි සේවක දීමනා ලබාදී ඇති බව සඳහන් කිරීම නිවැරදි නොවේ. අප ආයතනයේ මෙම දීමනාව සඳහා හිමිකම් ලබන HM, MM හා JM වැටුප් කාණ්ඩවල නිලධාරීන් 31 ක් සිටින බව දන්වමු. මෙම කම්කරු දීමනාව සමාගම ආරම්භයේ පටන්ම විධායක නිලධාරීන් සඳහා ලබාදී තිබූ හිමිකමක් වන අතර අතීතයේදී මෙම හිමිකම භෞතිකව කම්කරුවන් ලෙස ලබාදී ඇත.	මෙම ගෙවීම් අනුවන දීමනා සේ සලකා ක්‍රියාකළ යුතුය.

බවට පරිවර්තනය කළ හැකි සේවක දීමනා ලෙස අදාළ නිලධාරීන් වෙත ගෙවා තිබුණි.

(ඇ) 2015 මැයි 25 දිනැති අංක 01/2015 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 02 ඡේදය නිල වාහන නොමැති කාර්යාලයේ නියුතු දෙනෙකුට නිල වාහන පහසුකම් ලබා දී තිබුණු අතර, එම වාහන සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 1.02 ක ඉන්ධන වියදමක්ද දරා තිබුණි. සමාගමේ ව්‍යුහයට අනුව ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සහ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීට පසුව අතරමැදි තනතුරක් නොමැති අතර, ඊළඟ මට්ටම වන්නේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වයයි. ඒ අනුව ඔබගේ විමසුමේ සඳහන් පරිදි නිල වාහන භිමිකම නැති නිලධාරීන් ලෙස නම්කර ඇත්තේ සමාගමේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය නියෝජනය කරන අංශ ප්‍රධානීන් බව දන්වමු. වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.214,946,751 ක ලාභයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.120,170,906 ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.94,775,845 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. විකුණුම් ආදායම රු.186,591,611 කින් වැඩි වී තිබුණු අතර, විකුණුම් පිරිවැය ඊට අනුරූපීව සියයට 6 කින් සුළු වශයෙන් වර්ධනය වී තිබුණි. මෙම වර්ධනයට සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ පොල් මිල ගණන් ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) 2020 වර්ෂයේ දී සමාගමේ හෙක්ටයාරයක සාමාන්‍ය පොල් ඵලදාව පොල් ගෙඩි 4,084 වූ අතර 2019 වර්ෂයේදී හෙක්ටයාරයක සාමාන්‍ය පොල් ඵලදාව පොල් ගෙඩි 5,212 ක් විය. 2020 වර්ෂය හා සසඳා බැලීමේදී හෙක්ටයාරයකට පොල්ගෙඩි 1,128 ක අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය විය.එය 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 22 ක අඩුවීමකි.

(ආ) සමාගම සතුව ඵල නොදරන ගස් 10,008 ක් පවතින අතර එය ඵල දරන ගස්හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.8 කි. මෙම ගස් 10,008 ප්‍රකෘති තත්වයේ නොතිබීම හේතුවෙන් සමාගමට අහිමිවන ආදායම රු.25,020,000 (10,008*50*50) කි. උක්ත ගස් නැවත ප්‍රකෘති තත්වයට පත් කිරීමට නොහැකි ඒවා නම් ඒවා ඉවත්කොට නැවත පැළ රෝපණය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) 2020 වර්ෂයේ දී පොල්ගෙඩි මිලියන 16 ක ඵලදාවක් ලබාගැනීමට ඉලක්ක කොට තිබුණු නමුත් සත්‍ය වශයෙන් ලබා ගැනීමට හැකි වී තිබුණු ප්‍රමාණය පොල්ගෙඩි මිලියන 11කි. එනම් සියයට 31 ක අඩුවීමකි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

2019 හා 2020 වර්ෂ සඳහා අනුපාත විශ්ලේෂණය පහත පරිදි වේ.

අනුපාතය	2020	2019
ජංගම වත්කම් අනුපාතය	1.89	1.74
ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය	1.78	1.59
දළ ලාභ අනුපාතය	40.25	22.65
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	31.37	24.10

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපළ, පිරිසක හා උපකරණ

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගම සතු ඉඩම් අතරින් හෙක්ටයාර 977.7 වගා කටයුතු සඳහා භාවිතා නොකරන අතර එම ප්‍රමාණය ගොඩනැගිලි, මාර්ග, වැව්, හා මුඩු බිම් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. මීට අමතරව යටි වගාවක් නොමැති පොල් ඉඩම් භාවිත කොට දැනට පවතින කිරි ගව ව්‍යාපෘතිය සක්‍රීයව සිදු කරනු ලැබුවේ නම් වර්තමානයේ රටේ පවතින උග්‍ර කිරි හිඟය හේතුවෙන් වඩාත් ලාභදායී විය හැකි බව විගණනයට නිරීක්ෂණය විය.	සමාගම විසින් 2020 වර්ෂය වන විට අක්කර 1615 ක පමණ ප්‍රමාණයක අතුරු බෝග වගා කර ඇති අතර බාහිර පාර්ශවයන් සඳහා ද අක්කර 1000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් පහසුකම් සැපයීමේ පදනම මත බදු වශයෙන් ලබා දී ඇත. සත්ව පාලනය සඳහා ද ඉඩම් බදු දීම සිදු කරනු ලබයි. ඉදිරියේදී ද සමාගම විසින් අතුරු බෝග හා සත්ව පාලනයට යොදා නොගන්නා සුදුසු ඉඩම් පහසුකම් සැපයීමේ පදනම මත බාහිර පාර්ශවයන්ට ලබාදීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටිමු.	උන උපයෝජිත ඉඩම් හඳුනාගෙන ඒවා වගා කිරීමට පියවර ගත යුතුය.
(ආ) සමාගම සතු හෙක්ටයාර 129.65 කුඹුරු ඉඩම් වර්ෂ ගණනාවක සිට වගා කටයුතු සඳහා භාවිත නොකර නිෂ්කාර්යව පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද වී සංගණන වාර්තා අනුව කුඹුරු හෙක්ටයාර් එකක සාමාන්‍ය ඵලදාව වී කිලෝ ග්‍රෑම් 4,531 ක් වන අතර හෙක්ටයාර 129.65 මුළු අස්වැන්න වී කිලෝ ග්‍රෑම් 587,444 කි. 2020 වර්ෂයේ වී සඳහා සහතික මිල රුපියල් 50 ක් ලෙස පැවති අතර වී වගාව තුළින් උපයාගත හැකිව තිබූ ආදායම රු. 29,372,207 කි.	වාර්තාවල කුඹුරු ඉඩම් 129.65 ක් ලෙස සඳහන් වී තිබුණ ද සමාගම විසින් මැනුම් කටයුතු සිදු කර නිශ්චිතව තහවුරු කරගෙන නොමැත. වතුයායන්වල පවතින වගා කිරීමට සුදුසු කුඹුරු ඉඩම් කන්නයෙන් කන්නයට වගා කිරීම සඳහා ගොවියන්ට ලබාදීම හා අද ගොවි ක්‍රමයට වගා කිරීමට කටයුතු කර ඇත.	උන උපයෝජිත කුඹුරු ඉඩම් ජරමාණය නිශ්චිතවම හඳුනාගෙන ඒවා වී වගාව සඳහා යොදා ගත යුතුය.

3.2 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙහි 2011 සැප්තැම්බර් 16 දිනැති ලිපිය ප්‍රකාරව කුරුණෑගල වැව්ලි සමාගමේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 268 ක් වුවද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 212 ක් විය. ඒ අනුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට සමාගමේ තනතුරු 56 ක පුරප්පාඩු පැවතුණි.</p>	<p>සමාගමේ පවතින තනතුරු අවශ්‍යතාවය නැවත සමාලෝචනය කර කාර්ය මණ්ඩලය සංශෝධනය කර ගැනීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ලබන බව කාරුණිකව දන්වමු.</p>	<p>අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සමාලෝචනය කර පුරප්පාඩු පවතින්නේ නම් වහාම ඒ සඳහා බඳවා ගත යුතුය.</p>

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1 ව්‍යාපාරික සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමණාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2003 ජුනි 02 දිනැති අංක 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය හා 2014 පෙබරවාරි 11 දිනැති අංක 01/2014 දරන රාජ්‍ය මුදල් වකුලේඛයේ 5(2) ඡේදය ප්‍රකාරව ව්‍යාපාරික සැලැස්ම පදනම් කරගෙන ඉදිරි මුදල් වර්ෂයේදී ක්‍රියාවට නැංවීමට අපේක්ෂිත වාණිජ ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් ව්‍යාපාරික සැලැස්මක් පිළියෙල කළ යුතු අතර එම ව්‍යාපාරික සැලැස්ම ඉහත දක්වා ඇති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 5.1.3 වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් වර්ෂය ආරම්භවීමට දින 15 කට කලින් පිළියෙල කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමත කිරීමෙන් පසු රේඛීය අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය ව්‍යවසායකත්වය පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරය සහ විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු නමුත් 2020 - 2024 වර්ෂ වෙනුවෙන් පිළියෙල කරන ලද ව්‍යාපාරික සැලැස්ම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබුණේ 2020 පෙබරවාරි 13 දින වන අතර විගණනයට ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවේ 2021 නොවැම්බර් 10 වන දින දීය.</p>	<p>පැවති රජයේ වෙනස්වීම් හේතුවෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පත් කිරීම සඳහා ප්‍රමාද වීම නිසා 2019.10.31 වන දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම පැවැත්වීමෙන් අනතුරුව නැවතත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ රැස්වීමක් පවත්වා ඇත්තේ 2020.02.13 වන දින වේ. එබැවින්, 2020/2024 වර්ෂ වෙනුවෙන් පිළියෙල කරන ලද ව්‍යාපාරික සැලැස්ම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමට යොමු කර අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත්තේ 2020.02.13 වන දිනය. ප්‍රමාදවීමට හේතුව වන්නේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් 2019 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මාසයෙන් පසුව 2020.02.13 වන තෙක් නොපැවැත්වීමයි.</p> <p>ඒ අනුව, 2020 වර්ෂයේ පළමුවෙන්ම පැවති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමට ඉදිරිපත් කර ව්‍යාපාරික සැලැස්ම අනුමත කර ගන්නා ලදී. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් අනතුරුව රේඛීය අමාත්‍යාංශය වෙත 2020.02.19 යොමු කර ඇත.</p>	<p>වකුලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි.</p>